

Het zwembad aan de Meerweg

Eric Bor

Sinds 12 juni 1902 had Bussum een zweminrichting aan de Huizerweg. Dit zwembad lag aan het eind van een zanderijsloot en moest jaarlijks uitgebaggerd worden. De kwaliteit van het zwemwater was matig en de temperatuur ervan was aan de frisse kant. Eind 1921 onderzocht een aantal Bussumers daarom de 'mogelijkheid van stichting eener behoorlijke bad- en zweminrichting'. Om het resultaat van hun onderzoek 'te onderwerpen aan het oordeel van allen, die zich het nut en genot kunnen voorstellen van een gemakkelijk bereikbare plaats in onze gemeente, waar men in den zomerdag zich in ruim water kan vermeien', belegde men op 18 januari 1922 daartoe een openbare vergadering in Hotel 'Nieuw Bussum', die goed bezocht werd. Behalve burgemeester De Bordes en de twee wethouders waren er ook enkele raadsleden. En er was een raadslid uit Naarden aanwezig.

Rechts: Anton Hesta, tot en met 1940 secretaris van de BZV
Links: Jan Gerhardt, tot en met 1941 voorzitter van de BZV

De plannen

De voorzitter van het voorlopige comité, Jan Gerhardt, maakte gebruik van de aanwezigheid van het gemeentebestuur om de hoop uit te spreken dat door particulier initiatief en overheidssteun in Bussum een goed zwembad tot stand zou komen.

Hij meldde vervolgens dat uit het voorafgaand onderzoek was gebleken dat een overdekt zwembad niet haalbaar was: de kosten daarvan waren te hoog, zo'n 300.000 gulden. Men dacht daarom aan een openluchtzwembad nabij de sportvelden met een lengte van 75 m bij 20 m breed. Van het uitgegraven zand zouden dan lage dijken kunnen worden opgeworpen voor een ijsbaan van ongeveer 500 m bij 40 m breed. De totale kosten werden geraamd op 85.000 gulden.

Oprichting vereniging

Na enige discussie en een sympathiebetuiging van burgemeester De Bordes besloot men een vereniging op te richten. De concept-statuten werden goedgekeurd en de naam van de vereniging werd Bussumsche Zwemvereniging (BZV). Tijdens de vergadering gaven alle vijftig

aanwezig en werd het voorlopig comité bij acclamatie tot bestuur benoemd. Jan Gerhardt werd voorzitter, Anton Hesta secretaris.

Bekostiging

Op 30 maart 1922 kreeg de BZV van de Vereniging Stad en Lande van Gooiland, de eigenaar van de grond, de toezegging 'drie hectare van de Hilversumse Ondermeent, gelegen tegen Laegieskamp' voor 25 jaar te mogen huren om er een open zwembad en een ijsbaan aan te leggen. Het duurde echter lang voordat de BZV uitsluitel kreeg over de aanvragen van subsidie bij het Rijk en bij de provincie.

Begin februari 1923 ontving de vereniging het teleurstellende bericht dat het Rijk 'met het oog op den minder gunstigen toestand van 's lands financiën' voorlopig niets zou bijdragen. Om toch aan het nodige geld te komen, ging het bestuur ertoe over obligaties uit te schrijven om de helft van het minimaal benodigde bedrag van 60.000 gulden bijeen te krijgen – de aannemingsom was inmiddels gedaald. Daarna zou het bestuur dan proberen de andere helft bij de provincie en de gemeente los te krijgen. Eind februari werden er 3000 brochures verspreid, waarin Bussumers werden opgeroepen in te schrijven op obligaties.

Op 13 maart hadden er 43 mensen ingeschreven voor een totaalbedrag van 5660 gulden. Dat was nog lang niet genoeg!

Uit een onderzoek van de Nederlandse Zwembond bleek dat de kwaliteit en de temperatuur van het zwembad heel goed zouden zijn. Niettemin was er op 9 mei 1923 nog steeds maar op 8200 van de benodigde 30.000 gulden ingeschreven.

Acties

Langzaamaan kwamen er tal van acties van de grond om het zwembad te realiseren. Leerlingen van de Gooische H.B.S. droegen van hun zakgeld per persoon dertig cent tot twee gulden vijftig bij en van het

door de gymleraren ingezamelde geld werd ingetekend op obligaties van de BZV, die eigendom zouden worden van de leerlingenvereniging. Banketbakker De Jong verlootte in zijn winkel aan Nassaulaan 7 een chocoladewagen bespannen met twee ossen en geladen met een groot chocolate-ei. Helaas lukte het hem niet van de opbrengst op een obligatie van 100 gulden in te tekenen: er werden slechts 64 loten van een gulden verkocht.

Het artiestenechtpaar Hens en Bien Clinge Doorenbos trad op 30 mei belangeloos op tijdens een 'Propaganda-avond' van de BZV in theater Novum. Tijdens deze avond werd eerst tot grote hilariteit van de aanwezigen een (stille) film vertoond van de officiële opening van het Sportpark aan de Meerweg, die een maand eerder had plaatsgevonden. Vervolgens betoogde voorzitter Jan Gerhardt nog eens krachtig dat een ieder op korte termijn op de obligaties moest intekenen, wilde het zwembadplan kans op slagen hebben. Na de pauze trad het echtpaar Doorenbos op met hun bekende levensliedjes, die door de aanwezigen zeer werden gewaardeerd.

Jubileumtentoonstelling

Bij de ledenvergadering van 13 juni was er op 10.500 gulden ingeschreven. Daarna liep het aantal intekenaars gestaag op, mede dankzij andere verenigingen, die

VERLOTING

W. DE JONG, Banketbakker-Kok, étaleert in zijn zaak, Nassaulaan 7, een **Chocolade Wagen bespannen met twee ossen en beladen met Choc. eieren en een reuzen Choc. Ei.** Eén dezer is bestemd als prijs (de winnaar mag kiezen welke) en wordt verloot à f 1.— per lot.

De Verloting wordt gehouden ten bate der op te richten Bussumsche Zwemvereniging.

Degene, die een Obligatie van f 100.— te veel vindt, koope één of meer loten en steunt op deze manier toch het mooie doel en heeft bovendien de kans een flink stuk prima **Chocolade te winnen.**

Beleefd aanbevelend

Uit: Bussumsche
Courant, 27 maart 1923

Bussumsche Zwemvereniging
Goedgekeurd bij Kon. Besluit d.d. 18 Mei 1922 - No. 48

Het Bestuur deelt mede, dat Zaterdag eene gefllustreerde brochure op ruimschaal door de Padvindes is verspreid. Belangstellenden, die onverhoopt het boekje niet hebben ontvangen, kunnen alsnog gratis een exemplaar bekomen bij de heeren

Mr. JOH. M. JOLLES, Hotel Nieuw-Bussum;
JAN GERHARDT, Ruthardlaan 20.

Aan deze adressen zijn ook meerdere exemplaren te bekomen voor wie wil trachten aandeelen te plaatsen. Reeds zijn verscheidene intekenbiljetten ingevuld terugontvangen, maar . . . nog lang niet genoeg.

**Hebt Gij al ingeschreven?
Neen?**

Doet het dan direct!!

Uit: Bussumsche
Courant, 27 februari
1923

Aanbesteding

Op 31 oktober vond de aanbesteding van het bad plaats. Het ontwerp voorzag in een zwembad met een ondiep bassin met een lengte van 30 bij 20 m breed aflopend van 50 cm tot 1.20 m en een diep bassin met een lengte van 53.5 bij 20 m breed, aflopend van 1.5 tot 3.5 m. Achter het diepe bassin kwam een grote vlakte van 250 bij 53.5 m. Dit terrein zou zodanig worden uitgegraven

Het zwembad in aanbouw naast de voetbalvelden aan de Meerweg. In de verte Naarden-Vesting

activiteiten ontplooiden ten gunste van het zwembad. Zo trad op 28 september het Bussums A Capella-koor op in Concordia, wat 100 gulden opbracht. In oktober organiseerde de afdeling Bussum van de Nederlandsche Vereeniging van Huisvrouwen een vijfdaagse jubileumtentoonstelling in theater Concordia met demonstraties en attracties. Op drie dagen waren er wedstrij-

ven dat het 's winters als ijsbaan kon dienen en 's zomers als ondiepe watervlakte waarmee het zwembad met pompen naar wens ververst en verwarmd kon worden. Tussen de ijsbaan en het sportpark zou een strook van 20 m resteren, die bij ijsfeesten voor bezoekers kon worden opengesteld.

Gemeentegarantie

De gemeenteraad stelde zich in november garant voor de rentebetalingen en aflossingen van een lening van 75.000 gulden ten behoeve van een zweminrichting annex ijsbaan. Tegelijk besloot de gemeenteraad de zweminrichting aan de Huizerweg te sluiten.

De BZV stelde daarop opnieuw intekening op de obligaties (met gemeentegarantie) open. Tijdens de ledenvergadering van 26 november bleek echter dat er nog maar op 36.000 gulden was ingetekend. Dit was te weinig. Men besloot nog een week gelegenheid te geven op het resterende bedrag in te tekenen. Op 3 december kon Gerhardt melden dat de teller op 61.490 gulden stond. Tijdens de vergadering stelden tien leden zich garant voor het bijeenbrengen van ieder 500 gulden. De vereniging vertrouwde erop dat ook de overige obligaties aan de man konden worden gebracht en gaf het groene licht voor de besteding van het bedrag. Op 17 december 1923 startte de firma Teun van

Het zwembad en de voetbalvelden

den: op 25 oktober wie de mooiste kinder- of dameshoed had gemaakt, op 26 oktober betrof het de mooiste kinderjurk en op 27 oktober de best bereide en opgemaakte schotel. De opbrengst van 1400 gulden kwam geheel ten goede aan de zwemvereniging. Bovendien gaven 98 dames zich tijdens de jubileumtentoonstelling op als lid van de BZV.

der Pol uit Amersfoort met de werkzaamheden.

Indeling zwembad

Eind juni 1924 was het zwembad, dat in lengterichting langs de Meerweg lag, klaar. Rond de bassins liep een cementen rand, waarop 100 kleedcabines waren aangebracht. Het ondiepe en het diepe bassin waren gescheiden door een brug, die 's winters diende als toegang tot de ijsbaan. Recht voor de brug stond het hoofdgebouw met in- en uitgangstourniquets.

Naast een bestuurskamer was aan de zijde van het ondiepe bad een grote ruimte waarin het eigen badgoed kon worden gedroogd. Huurhanddoeken en -badgoed werden door een stoomwasserij gereinigd.

Aan de zijde van het diepe bad was de pompkamer, die geregeld het water uit de bassins naar een sloot op de meent pompte, waarna het water uit het grote voorverwarmingsbad de bassins in liep. Aan de voorzijde was hier een grote buffetruijnte met een in het cement aangebrachte kelder waarin de frisdranken koel werden gehouden. Verder was er een ruimte met losse houten betimmering die 's zomers badhokjes vormde en 's winters in een ijstent kon worden veranderd, van waaruit men beschut voor kou en wind het ijsvermaak kon gadeslaan. De bebouwing zorgde ervoor dat het zwembad aan drie kanten beschut lag. Alleen de zuidzijde was open. Bij het diepste gedeelte van het bad stond een springtoren die ruim 5 m boven

Links: De opening door burgemeester Hugo de Bordes (met wandelstok)

Rechts: De genodigden

Na de opening

het oppervlakte van het water uitkwam. Boven op het hoofdgebouw was een groot platform, dat bij goed weer een mooi zitje bood.

Opening

Op zaterdag 29 juni 1924 werd het zwembad onder grote belangstelling feestelijk geopend. De burgemeesters van Bussum, Hilversum en Naarden en tal van andere autoriteiten gaven acte de présence en na drie (lange) toespraken vonden er zwemdemonstraties plaats. Tot verbazing van velen liepen er Hilversumse politieagenten rond, want het politie- en hygiëne-toezicht berustte bij Hilversum, het was tenslotte Hilversums grondgebied. Vergunning om de opening met muziek op te luisteren was ook door Hilversum verleend, na afdracht van 25 gulden vermakelijkheidsbelasting.

De Pinguins

De badmeester, voor wie aan het eind van de Meerweg een huis was gebouwd, was gedurende 25 jaar C.J. Koster. Ook het echtpaar Cuhfuss gaf vele jaren zwemlessen in het zwembad. Al in augustus 1925 meldde de pas opgerichte Bussumse zwemvereniging De Pinguins zich bij het zwembad om wekelijks vaste uren te claimen. Mede dankzij het nieuwe zwembad kreeg deze vereniging al spoedig veel leden, waardoor het mogelijk werd onderlinge wedstrijden te organiseren. In latere jaren nam de vereniging deel aan een zwemcompetitie met andere zwemverenigingen in de omgeving.

Kosten voor de gemeente

De eerste jaren lukte het de BZV – de eigenaar van het bad – nog niet de beloofde rente op de obligaties geheel uit te keren, waardoor een beroep moest worden gedaan op de gemeente, die immers garant stond voor de lening. De situatie werd er niet beter op, toen de gemeente met het

zwembad ging concurreren door in 1926 een nieuw jeugdbad aan de Huizerweg te openen.

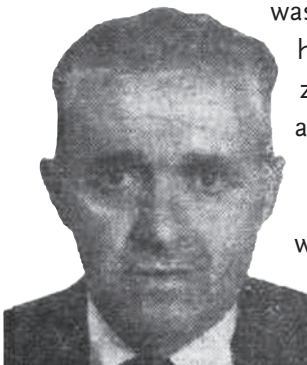
De vereniging moest op zoek naar extra inkomsten en dacht daarbij aan het verhuren van de 20 m brede strook van haar terrein tussen het voorverwarmingsbad en de sportvelden. In 1930 lukte het om met toestemming van de Erfgooiersorganisatie Stad en Lande van Gooiland het terrein in onderhuur te geven aan een afsplitsing van de Ericagroep van Scouting, die uit zijn jasje (d.w.z. het Ericafort aan de Karnevelsloot) groeide. De afgesplitste scoutinggroep mocht op het terrein een 'troephuis' bouwen en kreeg de naam Arrowe.

Schoolzwemmen

De concurrentie voor het zwembad werd groter, toen Hilversum in 1931 het door Dudok ontworpen natuurbad Crailoo opende en toen de gemeente Bussum in 1932 in het nabije Laegieskamp een ijsbaan opende. Wat dit laatste betreft moet worden opgemerkt, dat het Laegieskamp voordat er een ijsbaan kwam, 's winters vaak voor een deel onder water stond, waardoor er al decennialang geschaatst werd.

Steeds belangrijker werd echter het schoolzwemmen. De opening van het jeugdbad aan de Huizerweg in 1926 werd door de gemeente al gemotiveerd door de noodzaak dat ieder kind moest leren zwemmen. In 1929 stonden er al uitslagen in de *Bussumsche Courant* van schoolzwemmen. In 1941 werd vastgesteld dat de

Het 'troephuis' van Scouting Arrowe

Badmeester C.J. Koster

Bussumse baden tezamen niet voldoende capaciteit hadden om schoolzwemmen voor alle scholen te realiseren: er moest ook gebruik worden gemaakt van het (Hilversumse) zwembad Crailoo.

Sportfondsenbad

In 1930 gingen er stemmen op voor een overdekt zwembad in Bussum. In 1933 meldde de *Bussumsche Courant* dat er plannen waren voor een overdekt sportfondsenbad in Bussum. In 1934 waren er 175 aandelen voor geplaatst en was er ook een plek bekend: in de omgeving van de Frederik van Eedenweg tussen de Huizerweg en de Oud-Bussumerweg. In 1937 werden de plannen wegens de ongunstige economische omstandigheden opgeschort.

Pas in 1962 werden er weer plannen gemaakt voor een overdekt zwembad in Bussum. In 1964 koos de gemeente voor het plan, een sportfondsenbad aan de Zandzee te doen verrijzen. In 1969 werd dit gerealiseerd. Na de opening werd het zwembad aan de Meerweg gesloten.

Koeienbad

In 1970 werden de opstallen gesloopt en werd het zwembad zodanig vol gegooid met zand, dat alleen de cementen randen nog boven het zand uitstaken. Het voorverwarmingsbad werd niet gedempt. In de volksmond werd dit bad al jaren het Koeienbad genoemd, omdat de koeien die op de Meent stonden in warme zomers soms door de bossages die het bad van de meent scheidde een weg vonden naar het verkoelende ondiepe bad. Het Koeienbad heeft nog jaren 's winters dienst gedaan als onofficiële ijsbaan, maar is langzaam

In 1975 tekent het cement van het zwembad zich nog af in het zand

Het Koeienbad in 1992 (foto Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen)

dichtgegroeid. Het is nu een zompig rietveld, waarin nauwelijks meer een voormalige vijver te herkennen is.

Bronnen

Bussumsche Courant en *Gooi- en Eemlander* uit 1921 t/m 1970
Beeldarchieven van Historische Kring Bussum en gemeente Gooise Meren